בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תנ"ז

פרשת
תצוה - זכור
תשפ"ה

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **תְּצַוֶּה**, שבת **פרשת זכור**, שהיא הפרשה השניה של **ד' הפרשיות**, והכנה לימי **פורים** הקדושים.

חכמינו הקדושים אומרים על הכתוב במגילה (אסתר ט, כח) "**וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים**", שמכאן סמכו את קריאת פרשת זכור לימי פורים, שצריך לקיים '**נִזְכָּרִים**' - זו פרשת זכור, ואח"כ מקיימים '**וְנַעֲשִׂים**' - בימי פורים, כי בפורים עוסקים 'לעובדא ולמעשה' במחיית זכר עמלק, בבחינת "**נַעֲשִׂים**" - שעושים '**למעשה**' את המחיקה לעמלק, שזה היה כל הנס של פורים, שזכינו להשפיל ולהכניע את קליפת המן עמלק, שהוא כל השורש של היצר הרע, הנחש הקדמוני, ואת זה אנחנו מקיימים בכל שנה בימי פורים הקדושים.

וימי פורים הם ימי מיוחדים שאפשר לפעול בהם את הכל אצל הקב"ה, וכפירוש צדיקים על דברי חכמינו הקדושים (ירושלמי מגילה פ"א ה"ד): '**כָּל הַפּוֹשֵׁט יָד נוֹתְנִין לוֹ**' - שכל הפושט ידו בתפילה ובקשה להקב"ה, אז '**נוֹתְנִין לוֹ**'; כי בימים אלו שערי השמים פתוחים לרווחה, ואפשר לאדם לקבל את הכל ע"י תפילתו, ולא בודקים האם ראוי לכך או לא, וכמובא בטור ושו"ע גבי ההלכה הפשוטה - שכל הפושט יד לצדקה, נותנים לו, שלא בודקים האם הוא כן ראוי או לא ראוי, האם הוא כן עני או לא עני, כל עוד הוא פושט ידו ומבקש - לא בודקים אותו, אלא נותנים!

אותו דבר בתפילות האדם: בדרך כלל, כשאדם מבקש מהקב"ה איזה דבר, הוא צריך לעבור איזו בדיקה - מי אתה

ומה אתה וכו', האם ראוי לקבל או שמא לא מגיע לו לקבל את אותו הדבר, ולא בכל פעם האדם עובר את ה'טסט' הזה... כי אמנם ישנם מיימינים לזכות, אבל ישנם ג"כ משמאילים לחובה.

ואכן, זה לא אומר שאדם צריך לעשות חשבונות האם להתפלל או לא, **להתפלל צריך תמיד! לא להסתכל על הדברים האלו!** אדם יגיד 'אני לא ראוי, ומי אני שאתפלל?'...

ישנה תפילה המובאת בהרבה סידורים, שמתפללין אותה קודם התפילה [כנראה זה מגיע ממקור נאמן], והתפילה הזאת מתחילה בלשון: "**מִי אָנֹכִי שֶׁאֶזְכֶּה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא**"; ומובא בדברי **רבי נתן**, שלא יאמר זאת האדם - 'מי אנכי שאזכה להתפלל לפני הקב"ה', **ואדרבה! אם אתה מרגיש שאינך ראוי להתפלל לפני הקב"ה - 'אוֹ אָז' אתה צריך להתפלל להקב"ה!** ולא לומר "מי אנכי שאתפלל... אני לא ראוי"... **אסור להגיד את זה!**

וכמובן, זה פוטר אותו מההשתפרות בעבודת ה', אבל לא בגלל זה יימנע מתפילה, ואל יחשוב 'מי אני שאתפלל, אינני ראוי לקבל'... **הקב"ה אוהב עמו ישראל, ורוצה לקרב את כולם, ובפרט כשאדם פותח את הפה שלו בתפילה - אצל הקב"ה זה מאד מאד אהוב ונחמד, שאדם משמיע קולו בתפילתו!**

נשוב לענייננו: כשמגיע לעניין של צדקה, בודקים את האדם 'מי הוא' - האם אתה באמת ראוי לקבל? אולי אתה סתם גנב... **כמה אדם צריך להיזהר מאיסור של גניבה! זה דבר מאד חמור!** הוא חושב 'מי כבר רואה'[א]... **הרי הקב"ה רואה כל תנועה שאתה עושה, ואיך אתה לא מפחד?!** וכי אתה חושב שהצלחת בגנבתך?!... וכן לעניני צדקה - אדם נותן צדקה, ומאיפה ידע לאן לוקחים את זה?... לכאן הולכת הצדקה הזאת?... ועל כן בודקים את האדם המבקש - בשביל מה הוא צריך את הכסף.

אבל כשמגיע פורים: '**כָּל הַפּוֹשֵׁט יָד נוֹתְנִין לוֹ**'; ולא מסתכלים האם הוא ראוי או לא, כי מתעוררים כאלו רחמים גדולים בשמים, ויש בני אדם מסכנים, וצריכים איזו רפואה או ישועה, ואמנם אתה גנב, אבל מן השמים רוצים שגם אתה תקבל תיקון!

ולכן כשמגיעים ימי פורים זה כזאת עת רצון גדולה בשמים עד ש'**כָּל הַפּוֹשֵׁט יָד נוֹתְנִין לוֹ**', ולא בודקים אחריו; זוהי מעלת ימי הפורים הקדושים, שהשמים

א. לפי ההלכה, גנב משלם כפל, למה? גזלן משלם רק מה שהוא גזל, ומדוע גנב משלם כפל? הטעם, כי הוא 'עָשָׂה עַיִן שֶׁל מַעְלָה כְּעַיִן שֶׁל מַטָּה'; כלומר, גזלן הולך בפרהסיא וגוזל את אחרים, ואמנם הוא לוקח סיכונים שיתפסוהו - אבל הוא איננו כמו הגנב, שהוא בא בלילה ועושה את הכל בשקט, כי הוא חושש שיראוהו, אז הוא אומר 'בלילה אף אחד לא רואה אותי'... ובאמת הקב"ה רואה כל מעשיו!

פתוחים! ובזה אנחנו מוחים את זכר עמלק.

כי הנה, כל העניין של 'המן עמלק' היה לעשות פירודים בין עם ישראל, בבחינת (אסתר ג, ח) **"יֶשְׁנוֹ עַם אֶחָד מְפֻזָּר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים"** - כל רצונו היה להפר את האחדות של עם ישראל! זו היתה הגזירה שלו - לגרום לבני אדם שיתרחקו אחד מהשני, והוא פעל בכל מיני דרכים, היו לו כל מיני עצות איך לעשות פירודים ופילוגים בין עם ישראל, ולגרום שכל אחד יחשוב איך להרע לשני, איך הוא יכול 'לסדר' את השני.

ומדרכי הצדיק ואסתר המלכה איחדו את עם ישראל ביחד, והכריזו ואמרו: **'אין לנו עצה אחרת אלא רק להתאחד!'**. שזה מה שאמרה אסתר הלכה למרדכי הצדיק: **"לֵךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים"** - זו העצה שלנו, שיהיה אהבה ואחדות בין כולנו! רק כך נוכל להפר את עצת המן עמלק!

ואכן, כך היה, שהיתה התעוררות גדולה מאד, ומרדכי הצדיק איחד את כל הגברים והילדים, ואסתר המלכה איחדה את כל הנשים והבנות, והתפללו כולם להקב"ה, והתעוררו כאלו רחמי שמים גדולים עד שקיבלו כזה חג שעליו נאמר (אסתר ט, כח) **"וְזִכְרָם לֹא יָסוּף מִזַּרְעָם"**, ועל זה איתא במדרש (שוחר טוב משלי ט): **'כָּל הַמּוֹעֲדִים יִהְיוּ בְּטֵלִים וִימֵי הַפּוּרִים לֹא יִהְיוּ נִבְטָלִין לְעוֹלָם'**; כי פורים הוא ענין של גילוי אלקות בצורה גלויה כ"כ שהתגלה להם איך שהקב"ה איתנו **בתוך ההסתר פנים**!

הגמרא אומרת (חולין קלט:): **אָסְתֵּר מִן הַתּוֹרָה, מְנַיִן? "וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר"**; אדם שומע שהקב"ה אומר "אָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר" ועלול להתייאש... אבל באמת, בתוך זה בעצמו גנוזה ההתחזקות, כי הקב"ה אומר: **"'וְאָנֹכִי' הַסְתֵּר אַסְתִּיר"** - **"'אני'** נמצא שם בתוך ההסתרת הזאת", ודווקא שם יש את הגילוי הכי גדול! והעניין מבואר בדברי רבינו בליקו"מ ח"א סי' נ"ו, שרבינו אומר שם שדווקא במקום ההסתרה הזאת, יש גילוי אלקות גדול מאד! דווקא היכן שנדמה לנו שזו הסתרת פנים - הקב"ה שם!

ורואים את זה בכל הסיפור של פורים, מההתחלה של המגילה - סעודת אחשוורוש, והריגת וַשְׁתִּי, והנה מחפשים מלכה חדשה, ואז אסתר מגיעה לבית אחשוורוש, שהיתה אז כצרה גדולה מאד - שאסתר הצדקת נלקחה לבית אחשוורוש, **והנה הקב"ה שם משגיח על כל פרט ופרט, ומסובב שדייקא מכל זה תצמח הישועה!**

ואשרי אדם הזוכה לדעת את הגילוי הזה - שכל מה שעבר ועובר עליו בחיים, בכל אלו הדברים הקב"ה נמצא, ורוצה רק שתטה אוזן ותשים לב לזה, ו'מעכשיו' תחזור בתשובה! ואדם חושב: 'אבל כבר עשיתי מה שעשיתי, והייתי במקומות

כאלו' וכו', והוא על סף יאוש ואומר 'מה יהיה איתי?' וכו', **אבל אם אתה תיקח עצמך בידיך ותחזור בתשובה, יתגלה לך שהקב"ה היה איתך בכל המקומות האלו!**

אדם שומע זאת וחושב: 'איך זה יכול להיות? אבל אני יודע בדיוק היכן הייתי'... ואכן כך הוא, שאתה מכיר, אבל רק את **החיצוניות** של העניין, **והפנימיות** היתה אז מאד מוסתרת ממך, כי כך הקב"ה מנהיג את העולם... ובפרט אם אדם לא זוכה לעשות מעשים כ"כ טובים לפניו יתברך, אז באמת הוא לא זוכה להרגיש את זה... אבל מיד כשהוא מיישב את עצמו - **'זהו! אני לוקח את עצמי בידיים, ואני חוזר בתשובה'** - יתגלה לו שכל מה שעבר עליו, **הכל היה בהשגחה עליונה!**

אלו דברים מאד מאד עדינים, כמובן, אבל זהו הסוד של תשובה, וזה פירוש מאמרם ז"ל (יומא פו.), שהזוכה לחזור בתשובה, אפילו עוונותיו מתהפכים לזכויות; מה שאתה חשבת שזה פסול לגמרי - **יתוודע לך שהכל היה מלמעלה!** ובבחינת הדיבור של רבינו: **"יש ענין שנתהפך הכל לטובה"** - הכל יתהפך לטובה!

הדיבור הזה מרבינו - **"יש ענין שנתהפך הכל לטובה"** - הוא בעצם כל העניין של פורים, וזה פסוק מפורש במגילה (אסתר ט, א) **"בַּיּוֹם אֲשֶׁר שִׁבְּרוּ אֹיְבֵי הַיְּהוּדִים לִשְׁלוֹט בָּהֶם וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם"**; ודווקא בפסוק הזה מרומז כל סוד התשובה האמור - מי ששם ליבו מעט לפסוקי המגילה, ונקדים לומר:

חג פורים הוא חג כ"כ קדוש, ואדם צריך להכין עצמו מעט אל הקדושה הזאת, שיעיין קצת בענייני המגילה, כי יש ענין של **'שלושים יום קודם החג'**, וכידוע שיחת רבי נתן: **'אם יצעק "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַצִּילֵנִי מִקִּלְפַּת הָמָן עֲמָלֵק", יזכה לראות את מרדכי הצדיק בשעת קריאת המגילה'** [זה דבר יפה לזכות לזה...], ואשרי הזוכה להכין עצמו לקריאת המגילה, ומסתכל קצת במפרשים וכו'.

והנה, בכל המגילה, אין **שם ה' בפירוש** אף לא פעם אחת, וזהו כל הסוד האמור, שיש ענין של **'הסתרה'** - לא כתוב שם ה', אבל זה **'גילוי'** נפלא!

בתחילה הלכות פורים בליקוטי־הלכות (הלכה א', אות א'), אומר רבי נתן, שהנה רבינו ז"ל סיפר 'סיפורי־מעשיות', ובו יש לנו י"ג סיפורים, ורבינו אומר שהם נקראים **'סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת מְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת'**, שהם רזין עליונים המלובשים באלו הסיפורים המעוררים לב האדם ומקיצו מן השינה [איך שייך בכלל לשבח את סיפורי־מעשיות של רבינו?... להגיד שזה 'יפה'? **זו מתנה שרבינו נתן לנו!**].

אומר רבי נתן שם, שגם מגילת־אסתר היא אחד מהסיפורים של 'שנים קדמוניות', היינו שכל סיפור המגילה

הוא **"סִפּוּר מַעֲשֶׂה מִשָּׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת"**; ורבי נתן מקשר את זה לכל ענין המגילה, כי מבואר בליקו"מ ח"א סי' ס', שסיפורי מעשיות מעוררין מן השינה, ורבינו אומר שם על חוני המעגל, שאמר **'מִי אֵיכָא דְּנַיְים ע' שְׁנִין?'** - וכי שייך שאדם יישן שבעים שנה?... ונפלה עליו שינה, וישן שבעים שנה!

ובעצם, מה היו השבעים שנה אלו? שבעים שנה של גלות בבל, שאחר חורבן בית ראשון - הלכו לבבל, והיו שבעים שנה בגלות בבל, ולפי דברי הנביאים - שאחר שבעים שנה יהיה הגאולה - הם עשו חשבון שאמורים כבר להיגאל, ובעצם הם טעו בחשבון האמיתי, ובאמת עדיין לא הושלמו שבעים שנות הגלות, ואז המן אמר 'אֱלֹהֵיהֶם שֶׁל אֵלּוּ יָשַׁן הוּא' (אסת"ר ז, יב), **כי אלו השבעים שנה היו שנות הנס של פורים**, שהיו בגלות מדי ויון, והיו צריכים אז להיגאל, אבל נפלו בשינה... התייאשו מהגאולה... והיו צריכים לעורר אותם! ואיך העירו אותם? ע"י הסיפור של מגילת אסתר, שהוא סיפור **'מִשָּׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת'**, כך התעוררו מן השינה!

ועל־כן לא מוזכר במגילה שם ה' בפירוש, שזה פירוש שמה של המגילה: **'מגילת - אסתר'**, היינו: **'לגלות'** את ה**'הסתרה'**, היינו איך אורו יתברך גנוז גם שם, ואמנם בדרך הסתר - אבל הוא טמון שם!

אדם קובל: 'אני בזה העולם שבעים שנה, ומה קורה איתי?'... שבעים שנה זה כלליות חיי האדם, וככתוב בתהלים (צ, י) **"יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה"**, פירוש הפסוק בפשטות: שנותיו הממוצעים של בן־אדם הם שבעים שנה - "וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה", וכמו־כן אפשר לפרש: "יְמֵי **'שְׁנוֹתֵינוּ'** בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה" לשון **'שֵׁינָה'**, וכדברי רבינו שם בתורה ס', שאדם עלול לישון את ימי חייו בשינה עמוקה, ולא משנה באיזה גיל הוא... הוא ממש כמסתובב בשינה ובתוך הסתרה גדולה, וחושב ששכחו ממנו, ומי אכפת לו ממנו וכו', ומתקיים אצלו "יְמֵי **'שְׁנוֹתֵינוּ'** בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה" - הוא בתוך שינה של שבעים שנה, מה הכוונה? רבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' סא), שהאדם בתוך שינה יכול לחלום חלום של שבעים שנה - הנה הוא ילד, הנה הוא בר־מצוה, הנה הוא התחתן, הנה הוא אבא, והנה הוא סבא - ובעצם זו היתה תנומה של רבע שעה... ובזה התקיים אצלו "יְמֵי **'שְׁנוֹתֵינוּ'** בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה" - היתה אצלו שינה של שבעים שנה... ובאים הצדיקים, והם אלו שמעוררים אותנו מן השינה!

זהו הענין שבגילת אסתר לא כתוב שם ה' בפירוש, אבל הוא מונח וגנוז בכל פרט במגילה! **איזה 'סיפור של שנים קדמוניות' המגילה הקדושה! איזה סיפור נפלא שרואים בו איך הקב"ה היה איתנו ממש בכל פרט ופרט! איזו שמחה זו!** זה הענין של קריאת המגילה, ואשרי הזוכה להכין את עצמו לזה!

והכלל, בפורים מתהפכים כל הדברים, מה שאתה חשבת שאתה כ"כ רחוק ומה יהיה איתך וכו', אזי: **"בַּיּוֹם אֲשֶׁר שָׁבְרוּ אֹיְבֵי הַיְּהוּדִים לִשְׁלוֹט בָּהֶם וְנַהֲפוֹךְ הוּא"** - הכל התהפך! **"אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם"**; והתחלנו לומר, שאמנם לא כתוב במגילה אפילו פעם אחת שם ה' בפירוש, אבל יש י"ב פעמים צירופי שם הוי"ה ב"ה בראשי־תיבות וסופי־תיבות, וגם השם **אהי"ה** - שהוא השם של תשובה - מוזכר כמה פעמים[ב], וגם בפסוק זה: **"אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם"** [לא בכל פעם הראשי־תיבות כסדרן] - יש בו צירוף שם **אהי"ה**, שזהו כל הסוד של תשובה, שיקח עצמו בידיים, ויתחרט על מה שעשה, ויעשה תשובה! הוא עשה מה שעשה - הוא גנב וגזל וכו' - יעשה תשובה! מה זה תשובה? 'תשובת המשקל'! יעשה תשובה! יתקן את מה שהוא עשה!

וכמובן, רק אם יזכה לזה, ולא יבלבל עצמו בספיקות וחקירות שונות, שאז הוא מסכן גדול... אבל אדם הוא 'כן' זוכה, ולוקח עצמו בידיו, מה יהיה? הוא יראה שמתקיים **"וְנַהֲפוֹךְ הוּא"** - הכל יתהפך לטובה! **הוא יראה שה'ירידה' היא 'לצורך עליה', אם באמת הוא רציני, ורוצה לחזור בתשובה - יכול לזכות לזה!**

זהו כל העניין של ימי פורים הקדושים, שאפשר לאדם לזכות לדבר כזה!

וזוהי **'מחיית עמלק'**, כי עמלק זו הקליפה, הוא הנחש הקדמוני, זה 'בלעם' ו'בלק' ביחד, וכמובא בספרים הקדושים: **'עמלק'** הוא צרוף של **בל'ק'** ובל**ע'ם'** [ונשארות האותיות **'בלב'**], כי זהו 'עמלק' - הנחש הקדמוני שמנסה בכל מיני דרכים לתפוס את האדם בכל העניינים הגרועים והמתועבים ח"ו, זו הקליפה של עמלק! ולנו יש **"מִלְחָמָה לַה' בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר"** - הקב"ה נלחם, ואומר לנו להילחם! וכמו שנקרא בעזרת השם בפרשת זכור: **"זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק... לֹא תִשְׁכָּח"**; אל תשכח!

ולכאורה צריך להבין: אם אומרים לאדם **'למחוק'**, איך זה מסתדר עם **'אל תשכח'**? התשובה היא: **אני לא אשכח מלמחות את הקליפה הזאת! אעשה את הכל כדי לזכור זאת!**

כי אם אדם איננו זוכר למחוק את הטומאה הזאת - הוא כמו אדם מסכן שהכניסוהו בפתע פתאום לתוך שדה־קרב ומערכת מלחמה, והוא לא מוכן לכלום, והאויב מתקיף, והוא שרוי בסכנה גדולה... משא"כ כשאדם יודע **'אני צריך להילחם, ו"מִלְחָמָה לַה' בַּעֲמָלֵק מִדֹּר דֹּר"!'...**

ב. בסידור האר"י יש לוח המורה היכן מרומזים כל השמות הקדושים. וכמו שאמרנו: טוב שאדם יכין עצמו לזה, והעיקר שזוכר היטב את הלימוד האמור, שאמנם לא מזכירין בפירוש את שמו יתברך, אלא מוזכר רק בהסתר, וזה נותן חיזוק נפלא לאדם, שהנה אפילו שעובר עליך מה שעובר, אבל יש ענין שיתהפך הכל לטובה!

והקב"ה מבקש אותנו: "**וְצֵא הִלָּחֵם בַּעֲמָלֵק**" - צא כבר מקטנות-המוחין שלך! המילה "**צֵא**" היא יחוד עליון [שמות הוי"ה ואדנו"ת בגימטריא **צ"א**], היינו שאדם זוכה לצאת מן הקטנות-המוחין שלו, והוא מתחיל "**להילחם בעמלק**"! הוא מתחיל לתקן את דבריו, הוא לא נותן לעצמו להתפתות אחר היצר הרע, והוא יודע **שיש לו כח!**

אדם טוען: 'יש לי יצר הרע כבר מיום לידתי, והוא משגע אותי בכל פעם מחדש'... **אבל יש לך כח! וזהו כלל: לא נותנים לאדם ניסיון שהוא לא יכול לעמוד בו!** רק מרוב דברים שעברו עליו בחיים - הוא כבר מתייאש, אבל '**פרשת זכור**' מעוררת אותנו: 'תקום מן השינה!'... שזהו פירוש "**וְהָיָמִים הָאֵלֶּה יִנָּזְכָרִים וְנַעֲשִׂים**" - אתה רוצה למחוק אותו - בבחינת '**וְנַעֲשִׂים**'? לפני-כן "**נִזְכָּרִים**" - תזכור היטב את הלימוד הזה!

כי בפורים מקבלים סייעתא דשמיא מיוחדת לעניין מחיית טומאת עמלק, דהיינו אפילו אם האדם הוא באמת לא ראוי, אך אם הוא 'פושט יד' - הוא מבקש את הקב"ה, הוא יזכה! אבל מקודם צריכים להקדים את 'פרשת זכור'... אמנם בפורים עושים 'שמח', ושותים וכו', אבל מהי הכוונה כאן? על מה אתה שמח? מדוע אתה קופץ וצוהל? **אתה קופץ ושמח שאתה תמחק 'פעם ולתמיד' את הרשע הזה - את היצר הרע, את המן עמלק - טומאת בלעם ובלק? על זה אתה שמח? לכן אתה שותה? זאת אומרת - לשמח את עצמך! ולא שאתה שותה ונהיה שיכור ושוכב על הרצפה מתוך גועל-נפש... מה פעלת בזה?!...**

ודבר זה מובא בכל המפרשים, שהעניין של '**עד דלא ידע**' אין הכוונה שהוא לא יודע כלום... אלא כמו שרבינו מזכיר בליקו"מ ח"א סי' ל"ג: '**עד דלא ידע**' היינו שאדם יזכה לכזה מוחין גדולים עד שאצלו הן "ברוך מרדכי" והן "ארור המן" מתקבל בצורה חיובית, וכמו שאמרנו לעיל, זאת אומרת: אף שיש "ארור המן", מכל-מקום הוא לוקח את ה"ארור המן" הזה - כלל הדברים הקשים שעברו עליו בחיים - והופכו ל"ברוך מרדכי", אצלו הכל אותו דבר! ואיך? ע"י שהוא התקרב אל הצדיק - "ברוך מרדכי", והצדיק לימד אותו שה"ארור המן" שעבר עליו עד עכשיו - גם אותו יכולים להפוך! ויהיה אצלו בחינה של '**עד דלא ידע**' - שאפילו לא יבין זאת... לזה הצדיק זיכה אותך, והצדיק מגלה לך שגם ה"המן, הזה שהיה לך עסק אתו - זה היה ג"כ מהשמים!

זה האור הגדול שמתגלה בפורים, ולכן אתה שותה - כדי לדעת את זה, ולא סתם להיות שיכור... מוהרא"ש הקדוש היה תמיד אומר, שזה המבחן הגדול: **מה אתה עושה בעת השכרות שלך?** אם אתה מתחיל להכות בני אדם - חס ושלום! משא"כ אם אתה מתחיל לאהוב בני אדם - מקרב אותם ומנשק אותם, ומפייס

- 'אני חוזר בתשובה! אני ממש רוצה! תמחל לי, אני מבקש סליחה!'...

וזה ממש כמו יום כיפורים, וכמו שלפני יום כיפור, כל אחד מגיע לחברו - 'תסלח לי, תמחל לי' - מחמת שנופלת עליו אימת יוה"כ, כן הדבר ביום פורים, כי איתא בתיקוני זוהר (דף נז:): **'פּוּרִים אִתְקְרִיאַת עַל שֵׁם יוֹם הַכִּפּוּרִים, דַּעֲתִידִין לְאִתְעַנְּגָא בֵּיהּ, וּלְשַׁנּוּיֵי לֵיהּ מֵעִנּוּי לְעֹנֶג**'; יהיה תענוג כ"כ גדול ביו"כ כמו יום פורים!

אז זהו הסימן על שתיה נכונה, אם שתית ונכנס בך הרהור תשובה אמיתי, ואתה יושב בפינה, ובוכה ומבכה שמים וארץ, ומבקש מחילה מבן-אדם אם פגעת נגדו או עשית עוול נגדו - אם גנבת ממנו רח"ל, והנה אתה רק מבקש מחילה וסליחה, ועושה את הכל לתקן את זה, ובוכה להקב"ה **'רבש"ע, תמחל לי, אני רוצה לחזור בתשובה!'**, אם יזכה לזה באמת - יזכה למחילה, סליחה וכפרה אמיתית!

ובעניין הקשר שבין **יום כיפורים ליום פורים**, אנחנו מוצאים דבר נפלא בפרשת השבוע: ב'עלייה' האחרונה של הפרשה, מובאת פרשת מזבח הקטורת[ג], והפרשה מסיימת בפסוק: **"וְכִפֶּר אַהֲרֹן עַל קַרְנֹתָיו אַחַת בַּשָּׁנָה"** - כי הנה על מזבח הקטורת לא מקריבים קרבנות, ולא מזים עליו מן הדם, הוא מזבח המיוחד לקטורת [שזהו פרשת הקטורת שאומרים כל יום בתפילה], אלא רק פעם אחת בשנה - **ביום כיפורים**, שאז היתה מצוה כששחטו את הפר והשעיר, אז היו זורקים את הדם על הפרוכת, ובקדש הקדשים, וכן על מזבח הנחושת, וזה פירוש: **"וְכִפֶּר אַהֲרֹן עַל קַרְנֹתָיו אַחַת בַּשָּׁנָה"** - פעם אחת בשנה היה אהרן הכהן זורק דם על קרנות מזבח הקטורת.

ממשיך הפסוק: **"מִדַּם חַטַּאת הַכִּפֻּרִים"** - מדם קרבן חטאת של יום הכיפורים, ומסיים הפסוק: **"אַחַת בַּשָּׁנָה יְכַפֶּר עָלָיו לְדֹרֹתֵיכֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַה'"**; ופה יש דיוק מאד מאד חזק: מהו כפל הלשון פה? מדוע אחר שהפסוק כבר אמר **"וְכִפֶּר אַהֲרֹן עַל קַרְנֹתָיו 'אַחַת בַּשָּׁנָה'"** - צריך להגיד עוד הפכם: **"אַחַת בַּשָּׁנָה יְכַפֶּר עָלָיו לְדֹרֹתֵיכֶם"**?

אמרו צדיקים, שפה מונח סוד יום פורים הקדוש, כי יום **כפורים** הוא **כ-פורים**, היינו כמו יום פורים, ואמנם ה**'אַחַת בַּשָּׁנָה'** הראשון סובב על יוה"כ, אבל מה שהפסוק כופל ואומר **"מִדַּם חַטַּאת הַכִּפֻּרִים 'אַחַת בַּשָּׁנָה' יְכַפֶּר עָלָיו לְדֹרֹתֵיכֶם"** - זה רומז לקדושת יום

ג. וזה מעניין מדוע זה מופיע בסוף פרשת השבוע, והרי כמעט כל הכלים של המשכן היה בפרשת תרומה - בשבוע שעבר, ומה שנשאר הוא מזבח הקטורת שלא מוזכר שם [מאידך, 'מזבח הנחושת' כן מוזכר כבר בפרשה הקודמת, והוא המזבח של קרבנות הנמצא מחוץ להיכל, אבל מזבח הקטורת - שעליו הקטירו קטורת סמים - היה בתוך ההיכל, ועניינו מובא רק בסוף פרשת השבוע.

פורים, ועל כן כתיב אצלו "**לְדֹרֹתֵיכֶם**" - כי זה יהיה לכל הדורות! כלומר, דהנה כל העבודה של יו"כ, עיקרה היה בזמן שביהמ"ק היה קיים, ואמנם אנחנו עושים זכר לזה בכל יו"כ בתפילת מוסף - שעושים את כל העבודה של יוה"כ, וזה נחשב כמו העבודה ממש [והמנהג המקובל בעולם, שכולם כורעים ממש כמו שעומדים בביהמ"ק], כי ביוה"כ כולנו נתעלים בדרגה של מלאך - עם בגדים לבנים[ד], ואנחנו ממש כמו שעומדים בביהמ"ק, ומצקיים "והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעים את הקול מפורש יוצא מפי כהן גדול וכו' היו נופלים על פניהם", וזה '**אַחַת בַּשָּׁנָה**', ועם כל מה שאנו עושים זכר לכל עבודת יוה"כ, אין זה כמו העבודה בפועל ממש, וזה עדיין לא "**לְדֹרֹתֵיכֶם**", אבל בעניין פורים, שהוא החג של עם ישראל בכל שנות הגלות, כתיב "אַחַת בַּשָּׁנָה יְכַפֵּר עָלָיו '**לְדֹרֹתֵיכֶם**'" - זה '**אחת**[ה] **בשנה**' שהיא לכל הדורות, ואזי "**קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַה**'" - שזה העניין של פורים, שהוא "**קדש קדשים**", ויראה לנצל אז את הזמן היקר!

וזה מתחיל בעצם מ'פרשת זכור', שבו אנחנו מכינים עצמנו כבר לקראת ימי פורים, ואח"כ מתחיל דברי המשנה: '**מגילה נקראת בי"א י"ב י"ג י"ד ט"ו**' - שכבר מי"א באדר - בשבוע הבא - מתחיל העניין של '**מגילה נקראת**' - באיזה מקום כבר קוראים את המגילה... המגילה '**נקראת**' מעצמה...

אלו הם הזמנים האלו, ואנחנו מכינים עצמנו אליהם ע"י 'מחיית עמלק' - שאדם ימחה לגמרי את כל אלו הדברים, ויזכור הדברים המרומזים שם בתיקוני זוהר [כפי פירוש הצדיקים]: **יום כפורים** הוא **כ-פורים** - כמו פורים; איזה מוחין! **איזו תשובה אדם צריך לעשות בפורים!**

אם ביום כיפור כולם מבינים שצריכים לשוב בתשובה, ומבקשים סליחה אחד מהשני - 'אולי פגעתי בך; אולי אמרתי לך; אולי לקחתי ממך; משהו אולי גנבתי ממך', ה' ישמור, כי לפני יום כיפור יש לו לאדם אימת הדין - מי יודע מה יפסקו עליו, אז הוא חוזר בתשובה... **ויום פורים זה "קדש קדשים"!** ואשרי אדם שיתפוס את ההזדמנות הזאת, ויתקיים אצלו "**וְנֶהֱפוֹךְ הוּא**" - הכל יתהפך לטובה! רק אם יהיה לו שכל... לא שיאמר 'מה אכפת לי, מי יודע מה אני עושה'... וכו', כי זה העניין של גנב, שהוא 'עושה עין

ד. אמנם אנחנו רגילים ללבוש בכל שבת ויו"ט בגדים לבנים, אבל אצל העולם רק ביום כיפור **כולם** לובשים קיטל לבן.

ה. '**אחת**' מרמז על עולם גבוה מאד, וכדאיתא בסידור האר"י. ביום כיפור, מנהג העולם שחוזרין ואומרים במנגינה נפלאה את מספר ההזאות של הכהן גדול, ואומרים '**אחת, אחת ואחת, אחת ושתים**', ומדוע בכל פעם מזכירים את ה'**אחת**'? כי '**אחת**' רומז על עולם גבוה מאד, ששם יש '**אחדות**' גמורה - גילוי שכינה, ואפילו אתה ב'**שתים**' ו'**שלוש**' וכו' - אתה חוזרב כל פעם את ה'**אחת**' כדי לקשר עצמך אל ה'**אחת**', אפילו שאתה '**שתים**' ו'**שלוש**' או '**ארבע**', אבל אתה '**אחת**'!

של מעלה כמו עין של מטה', אבל אדם שהוא רוצה לחזור בתשובה ולתקן את הכל וכו', אדם כזה יזכה ל**"וְנֶהֱפוֹךְ הוּא"** - שהכל יתהפך לטובה!

זה ענין סוף פרשת השבוע - מעלת יום פורים הקדוש, ומיד אח"כ קורין **"זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק"**; עכשיו תקיים את זכירת עמלק! תדע מה עמלק עשה לך, ואיך אתה צריך ללחום אתו ולמחוק אותו! זהו האור הגדול שמתגלה בימי פורים.

ואיך זוכים לזה? הבה ו'נקפוץ' לתחילת הפרשה: **"וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ"**; בפרשה זו יש דבר נפלא מאד, שהוא בדוגמא לעניין שהוזכר לעיל - שבמגילת אסתר לא מוזכר שם ה' בפירוש[1], כמו"כ בתורה הקדושה - מפרשת שמות, שבה מובא לידת משה רבינו, עד פרשת וזאת הברכה - אין פרשה שלא מוזכר בה שמו של משה רבינו [בכל ד' הספרים - שמות, ויקרא, במדבר, דברים, שמו של משה רבינו מוזכר בכל פרשה, בבחינת (מלאכי ג, כב) "זִכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה" - מי הוריד לנו את התורה? משה רבינו!], מלבד פרשה אחת - **פרשת תצוה**. [והוא דבר-פלא שזה יוצא תמיד באזור של **ז' אדר** - יום הילולת משה רבינו].

ובמקום שמו של משה רבינו, כתוב רק **"ואתה"**; ג' פעמים בתחילת הפרשה אנו רואים שזה כתוב - בהתחלה: **"וְאַתָּה תְּצַוֶּה"** - מי זה **'ואתה'**? משה רבינו. אחר כמה פסוקים כתיב **"וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ אֶת אַהֲרֹן אָחִיךָ"** [גבי הציווי לעשות בגדי כהונה לאהרן הכהן ולבניו]. והפעם שלישי אחר עוד כמה פסוקים: **"וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב אֲשֶׁר מִלֵּאתִיו רוּחַ חָכְמָה"**; הרי שלוש פעמים בתחילת הפרשה כתוב **'ואתה'**, והכוונה היא על משה רבינו, אבל שמו של משה רבינו לא מוזכר בפירוש.

ומה הענין של **"וְאַתָּה"**? רמז גדול יש בזה: **'וְאַתָּה'** עולה כמנין **'בַּיִת'** (412); משה רבינו הוא הצדיק **'שֶׁבּוֹנֶה אֶת הַבַּיִת'** - הוא בונה את הבתים של עם ישראל! הוא, כביכול, "הבית" של עם ישראל, והוא מכניס את כל נשמות ישראל בתוך הבית! הוא דואג שיהיה להן **שלום-בית**! שיֵדעו שהבית צריך להיות בית של קדושה וטהרה, יראת שמים ולימוד התורה!

והנה זכינו ב"ה שהתגלה בדור האחרון הענין של **לְמוּדֵי הַבַּיִ"ת**, שאפשר לכל אדם ללמוד **בַּיִ"ת**, ואני שומע ב"ה שיש המון שזכו להצטרף ללימוד בי"ת של **מסכת מגילה** לקראת פורים [מקווים בעזרת השם, בלי נדר, לעשות סיום על

---

1. חכמינו הקדושים אומרים: היכן שכתוב **'המלך'** במגילת אסתר, זה סובב על מלך מלכי המלכים הקב"ה. יש מנהג של הרבה סופרים, להתחיל כל עמוד במגילה עם המילה **"המלך"**, וזה יפוי והידור במגילה (ונקראת "מגילת המלך", ויש כזה 'סדר' לסופרים שיכולים לעשות את זה, כי מילת 'המלך' כתובה הרבה במגילה). היכן שכתוב "המלך אחשוורוש" היינו בפשטות - אחשוורוש, אבל **"המלך"** סתם זה הולך על הקב"ה, אבל עכ"ז לא כתוב **במפורש** שם הוי"ה ב"ה.

זה], ומי שעדיין לא הצטרף - **עדיין יכול להצטרף!**

אנחנו אומרים תמיד: הנה אדם רוצה להצטרף ללימודים אלו (ב"ה הדפיסו את זה, וזה נמצא בכל מקום, ויכולים עדיין יכול לרכוש את זה), אבל הוא אומר: 'הרי בעוד עשרה ימים כבר פורים, ולא אספיק עד אז לסיים'... אבל זה לא משנה! אתה תלמד **חמשה** או **עשרה** דפים, ואכן גם אחר שמגיע פורים אתה יכול להמשיך את הלימוד... אך גם אם לא, תשים איזו 'סיכה' באותו דף שהגעת אליו, שים לך איזה סימן היכן אתה אוחז, והקב"ה יתן את הבריאות והחיים, **ולשנה הבאה תמשיך!** תמשיך שנה הבאה את הבבלי ירושלמי תוספתא, אבל לפחות התחלת!

משל לבניית בית גשמי: אדם בונה בית, וכי הקבלן כ"כ זריז שבתוך חודש או חודשיים הבית כבר גמור ומוכן?... זה יכול לקחת שנה או שנתיים... זה לוקח זמן... ובפרט אם אדם רוצה בית מפואר ומשוכלל, זה לוקח זמן... וכי זה כ"כ נורא?... אז הנה התחלת לבנות את הב'י'ת שלך, ועשית רבע, שליש או חצי, והנה אתה יודע איפה אתה אוחז, אח"כ אתה ממשיך... וכמו בבית הגשמי - הקבלן יודע איפה הוא אוחז באמצע הבנייה, והוא ממשיך בכך פעם...

וכך יכולין לעשות בכל חג, כי הנה אחר פורים מגיע פסח, ואדם כ"כ רוצה לבנות **בי"ת מסכת פסחים**, אבל מסכת פסחים היא למעלה מ-120 דפים... אבל **תתחיל!** תלמד פרק אחד או שני פרקים, ושנה הבאה בעזרת השם תמשיך...

ולכן ב"ה הדפסנו את **לימודי הבי"ת** האלו, ותשים את זה במקום שמור, ובכל פעם אתה ממשיך היכן שאתה אוחז... יש לך את כל הבתי"ם מסודרים במדף, הרי אתה בונה בתים בכל מקום, אתה עשיר גדול... יש לך הרבה בתים! בגשמיות - יש אנשים שמרוב שיש להם בתים, הם לא יודעים כבר מה לעשות עם כולם... הנה הוא גר באזור מסוים באמריקה, ויש לו בית גם בפלורידה, וגם בשוויץ, יש לו הרבה בתים, ואולי אפילו הוא לא מגיע לשם - אבל הוא יודע 'יש לי בית'... **אבל כשבונים בית ברוחניות - איזה תענוג שיש לו לאדם בי"ת ב"ה! בי"ת מסכת פסחים, מסכת מגילה, מסכת סוכה, מסכת יומא, אילו בתים נפלאים! ואמנם זה לוקח כמה שנים - בסדר, אתה בונה בית יפה, ובתוך כמה שנים תעשה סיום, תזכה להגיע לזה!**

זהו "**וְאַתָּה** תְּצַוֶּה" - '**וְאַתָּה**' גימטריא '**בַּיִת**', הצדיקים בונים לנו בית! הם מראים לנו איך לבנות בי"ת מלימוד התורה, איך נזכה ל'שלום-בית', איך שהבית שלנו יהיה מקום של אהבה ושלום, ואיך שבלי זה אין בסיס...

ואדם שעדיין לא זכה להתחתן, מלמדים הצדיקים איך שעליו לבקש הרבה את הקב"ה: '**רבש"ע, תזכה אותי שאזכה לבנות בית בישראל!**'... ובפרט

עכשיו, שמגיעים ימי פורים, **אלו זמנים שיכולים לפעול כל הישועות!** בן או בת ישראל צריכים למצוא זיווגם, ירבו מאד בתפילות בימים קדושים אלו, שיהיה **'פושט יד'** - יבקש מהקב"ה: **'רבש"ע, אני צריך לקיים מה שכתוב במגילת אסתר "מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה", שיהיה לי כבר בעז"ה משפחה, שאוכל לקיים כל המצות של פורים בשלימות!**.

ואת השכל הזה, הצדיקים מכניסים בנו; **אם אין לאדם 'שלום-בית' - זה בית חרב, ה' ישמור!** אולי הקירות עומדים והבניין קיים, אבל בפנים יש מלחמות ומריבות, והרי **מלחמות בתוך הבית זה הכי קשה!** חכמינו הקדושים אומרים (ברכות ז:) **'קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג'**; אדם נמצא בתוך הבית, ויש מלחמות?! זה הדבר הכי קשה, ה' ישמור!

והצדיקים מגלים לנו **'איך לבנות בית'**, שזהו "וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", ומובא מצדיקים: **'תְּצַוֶּה'** לשון **'צוותא'** וחיבור, כי משה רבינו - הצדיק - הוא מחבר את נשמות ישראל ביחד, שזהו לימוד הצדיקים - שמלמדים אותנו מהו לחיות עם אהבה, אחוה, שלום ורעות, וכמו שהיה בימי פורים הקדושים, שמרדכי הצדיק ואסתר המלכה איחדו את עם ישראל!

ואיך הצדיק עושה את זה? בעילום שם... אפילו לא מזכירים את השם שלו, **ולא אכפת לו!** לא רק שלא אכפת לו, אומר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' קצג) שהצדיק **בדווקא** מוסר את השם שלו...

כי הנה, הענין הזה שלא מוזכר שמו של משה רבינו בפרשה זו, מובא ב'בעל הטורים' [ומקורו מהשמטות הזוהר], כי משה רבינו ביקש מהקב"ה למחול לעם ישראל על חטא העגל **[צדיקים לא אכפת להם כלום, הם ממשיכים סליחה מחילה וכפרה! זו 'מדרגה' - שאדם רק רוצה שיהיה טוב לעם ישראל!]**. כי הנה יש יצר הרע, יש את עמלק, וממילא יש ניסיונות, ומשה רבינו יודע את זה והוא מלא ברחמנות על נשמות ישראל, בבחינת (ישעיה מט, י) **"כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם"**; והחרמנות הכי גדולה - אומר רבינו (ליקו"מ ח"ב סי' ז) - הוא להוציא בני ישראל מעוונות ולהחזיר אותם בתשובה; הנה עשית טובה לבן אדם - נתת לו כסף, חיזקת אותו, אבל צריכים גם להשיב אותו בתשובה, **כי כל זמן שלא עשה תשובה - הוא מסכן...** והצדיקים מלאים רחמנות להשיב בני אדם תשובה, לתת להם אור בחיים! זו כל העבודה שלהם!

אז הנה היה ענין של חטא העגל, והקב"ה אומר (שמות לב, י) **"וְעַתָּה הַנִּיחָה לִי וְיִחַר אַפִּי בָהֶם וַאֲכַלֵּם וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל"**; ומשה רבינו אומר להקב"ה: **רבש"ע, "וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם" - אם אתה מוחל, בסדר, "וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ" - תמחוק אותי מהספר, אני לא רוצה להיות מוזכר בתורה**

בכלל! איזו מסירות נפש של משה רבינו!

ואומר רבינו שם בתורה קצ"ג, שיש ענין של 'מסירות נפש' אצל צדיקים כפשוטו [רבינו מזכיר את עשרה הרוגי מלכות - רבי עקיבא וחבריו שמסרו נפשם על קידוש ה' - כדי לכפר על עם ישראל], אבל - אומר רבינו שם - יש אחד שהוא מוסר את השם שלו; כי שמו של אדם זה ה'נפש' שלו, בבחינת (בראשית ב, יט) "נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ"; והוא מוסר את זה... שלא ייזכר!

וכמובן, רבינו גילה בזה את כל העניין שלו בעצמו, כי רבינו מסר את הכל! ואמנם אנחנו ב"ה זוכים להתקרב ל'עקבתא דמשיחא' - להתגלות של משיח צדקנו, שיתגלה השם של הצדיקים בכל העולם, אבל רבינו בעצמו סבל כ"כ מחלוקת וביזיונות מכל העולם!

הכלל, אומר רבינו שם, שהצדיק מוסר את שמו - העיקר שיתכפר לעם ישראל, ויהיה להם טוב, הוא מוכן למסור את השם שלו!

וזה מה שעשה משה רבינו, שאמר להקב"ה: 'אם אתה מוחל לעם ישראל - טוב, ואם לא - "**מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ**"... ואכן אחר כל התפילות בארבעים יום הראשונים, ואח"כ האמצעיים, וימי אלול וכו', משה רבינו פעל זאת, ומתי נגמרו אלו הימים? **ביום כיפורים**, שאז הקב"ה אמר: "**סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ**" - 'פעלת!'... נמצא שיש לנו את הקשר לענייננו, שאנחנו מדברים שיום **כיפורים** הוא **כ-פורים**, היינו יום סליחה ומחילה שהצדיקים ממשיכים עלינו.

והנה, כל מילה שהצדיק אומר - צריכה להתקיים, ומחמת שמשה רבינו אמר "**מְחֵנִי נָא**", זה התקיים בפרשת השבוע - **פרשת תצוה**, שבה לא מוזכר שמו של משה רבינו.

וכי זהו 'עונש' שמשה רבינו קיבל - שלא מזכירים את שמו מחמת שאמר '**מְחֵנִי נָא**'? הרי לא ייתכן דבר כזה, כי משה רבינו מסר נפשו בזה, וכי זהו עונש? לפי דברי רבינו שם, זה כלל וכלל לא עונש, אלא זוהי מסירות נפשו של הצדיק, וזה השכר הכי גדול שיכול להיות, שהוא זוכה שהקב"ה אמר "**סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ**" - 'פעלת אצלי מחילה!'... ומדוע לא מוזכר שמו של הצדיק בפרשה זו? כי זו המעלה הגדולה של הצדיק, שלא אכפת לו מזה, ואדרבה! זה בדיוק אותו ענין הנ"ל גבי מגילת אסתר - שלא מוזכר בה שם ה', מדוע? כי זה ג"כ, כביכול, ענין של 'מחיקת השם'...

אלו דברים מאד עדינים, אבל אנחנו יודעים מדברי רבינו בליקו"מ ח"ב סי' ל"ב, שרבינו מדבר שם מהעניין האמור גבי סוטה, שהקב"ה אומר '**מוטב שיימחה שמי על המים כדי להטיל שלום בין איש לאשתו**'; ורבינו מגלה שם למה נמחקו ונאבדו כ"כ הרבה ספרים של צדיקים,

הרי מימות עולם היו רבבות ספרים - אברהם אבינו, יצחק אבינו ויעקב אבינו חיברו הרבה ספרים, וכל הצדיקים חיברו הרבה ספרים, והיכן הם כל הספרים? מה קרה להם? מדוע אין לנו אותם? מסביר רבינו שם [ובספר־המידות זה מוזכר בקיצור]: בגלל ש"זה לעומת זה" יש את עמלק, יש את כל הקליפות ו'טרייף-פסול' של הרשעים, והרי אם היה נשאר 'עלה' אחד מהם - היתה סכנת נפשות ה"י... הם נמחו מן העולם, ואם היו נשארים כאלו ספרים - היה מאד מאד קשה להיות יהודי אמיתי... מכל הפסוֹל והגועל-נפש והתועבה של ספרי פסוֹל - מה שלצערנו נשארו ספרי פסוֹל, ועיתונים וכו', **ואשרי מי שאיננו יודע מהם כלל! לא מסתכל ולא אכפת לו!**

אשרי מי שאיננו מתפתה לומר 'אני צריך לדעת את החדשות' - והולך ומסתכל בעיתונים רח"ל! זה 'חדשות'? הס"מ תופס בכזאת שינה עמוקה, שתיכנס למיטה מתחת לשמיכה ולא תרצה לצאת משם... כולך מפוחד מכל מה שקראת שם בעיתון - הרי אצל העורכים של העיתון כל החדשות זו 'סחורה טובה'... ואדם אומר 'אני צריך לדעת מה קורה'... מה אתה צריך לדעת?!... וכי זה יעזור לך לעשות תשובה?!...

הצדיקים יודעים איך לקחת את החדשות ולעשות מזה גילוי אלקות, ועל־כן **רבינו הקדוש** היה שואל לשמוע חדשות, כי הצדיקים יודעים מה לעשות עם החדשות... אבל עלינו להישמר מזה מאד! **יש אדם שהוא מוכרח לשמוע כמה פעמים ביום חדשות - את כל מה שקורה בכל העולם וכו', וכי זה מעורר אותך בתשובה?!...** אם אתה במדרגה כזאת, שאתה הופך את החדשות אל הקדושה, למשל: שומע מקרה מצער שקרה לאיזה אדם, ומיד מתפלל עליו שיהיה לו רפואה שלימה וישועה וכו', זו מדרגה של צדיקים! **אבל עפ"י רוב החדשות נכנסות במוח האדם, וגורמות לו להיות מדוכא ומפוחד, ומלא חרדות וכו', שומע חדשות וקורא בעיתונים על כל מיני מלחמות וכו' - ובפרט ילדים, מה הם יודעים? הנה הם שומעים סיפורים מפחידים, ונכנסים לפחדים, ולא יודעים מה לעשות איתם... לוקחים אותם לטיפול רגשי וכו', בשביל מה צריכים את החדשות האלו?!... צריך להיות חכם, ולסמוך בהכל על הקב"ה, ולהימנע מכל זה!**

מה הצדיקים עושים לנו? מגלים לנו גילויים ומחזקים אותנו! ומצידם לא אכפת להם כלום, הם לא רוצים שיזכירו את השם שלהם... רבינו פעם אמר: **'מה אכפת לי שבן־אדם יגיד ברכת־המזון בכוונה רצויה והוא לא יֵדע מאיפה זה בא?'**... כי רבינו דיבר אז מהעניין שכשמדברים דיבורי רבינו ומפיצים את אורו של רבינו, לפעמים זה בא בכיסוי... לא מזכירים שזה **'ברסלב'** וכו', ורבינו היה מוכן לבל יזכירו את שמו, ומסר את הכל - וזוהי **'מסירות נפש'**. ומה השכר שהיה על־ידי־זה? השכר היה: **"סָלַחְתִּי**

כִּדְבָרֶךָ"!

נשוב לדברי רבינו בתורה ל"ב הנ"ל: אומר רבינו, איך נמחו כל ספרי הפסוּל מן העולם? כי עושים חשבון כזה: 'הרי ישנם ספרים רבים מהאבות הקדושים ומן הצדיקים' [אם היתה נשארת לנו כזאת 'ספריה' - איזה יופי זה... ספר של אברהם אבינו?... ספרים של כל השבטים וכל הצדיקים שבכל הדורות? איזו 'ספריה' ענקית...]. 'וכדי למחוק מן העולם את ספרי הפסוּל - נאבדים גם ספרי־קודש'... כלומר: איך מוחקים את הספרים הטמאים? עושים 'דיל' בשמים: אנחנו מוחקים את ספרי הצדיקים [ונשאר לנו רק בצמצום], אבל בשכר זה מוחקים את כל ספרי הפסוּל...

אומר רבינו: זה הענין של **'מוטב שיימחה שמי על המים'** - **'שמי'** אלו הספרים, כי כל ספר שהוא בנוי ומיוסד על דיבורי אמונה ויראת שמים - הוא מגלה את הקב"ה בעולם, וזהו **"שם ה'"**. אומר רבינו: מוטב שיימחו אלו הספרים **'כדי להטיל שלום בין איש לאשתו'** - כי רבינו מדבר שם לגבי שלום־בית, **'ובין ישראל לאביהם שבשמים'** - כי עם ישראל נקראים ג"כ 'נשואין' להקב"ה [עם ישראל הוא כביכול הַכַּלָּה של הקב"ה], וכדי שיהיה שלום בינינו, וצריכים למחוק את כל ספרי הפסוּל, לכן נאבדים ספרי הקודש.

ומעתה מובן הענין שלא מוזכר שמו של הקב"ה במגילת אסתר, כי זה בדיוק הענין האמור, ששמו של הקב"ה 'מָחוּק' מן המגילה, אבל מה קיבלנו מזה? **שבתוך כל ההסתרה הגדולה שהיתה - כתובים כל הגילויים! ושמו יתברך מרומז שם בראשי־תיבות וסופי־תיבות, ומתקיים "וְנַהֲפוֹךְ הוּא" -שהכל מהתפך לטובה!**

וזה התקיים בפרשת השבוע אצל משה רבינו, שאמר **"וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא"**, ואם הצדיק מוכן למסירות נפש כזאת - הקב"ה נתן, כביכול, עונש שלא מוזכר שמו, אבל **זהו השכר!** שהפרשה מתחילה ב**"וְאַתָּה"** - גימטריא **"בַּיִת"**, שזהו הסוד של **"יימחה שמי על המים בשביל שלום־בית"**, שיהיה בביתו של אדם השלום הכי גדול שיכול להיות!

לפעמים כשהצדיק בא לעסוק בשלום־בית, אילו ביזיונות הוא מקבל! הוא צריך לשבת ולשמוע וכו', זה בכלל לא דבר קל... וזה ממש ענין של **'מחיקת השם'**, אבל **"מוטב שיימחה שמי על המים!"**. לפעמים בן־אדם כבר חושב - 'מה הוא צריך את זה? הרי הוא יכול ללמוד ולהתפלל וכו', ומדוע עליו לשמוע כל זאת?!'... אבל זה ענין של מסירות נפשם של הצדיקים ב'מחיקת השם', ומתקיים **"וְאַתָּה - תְּצַוֶּה"**: **'וְאַתָּה'** גימטריא **'בַּיִת'**, **'תְּצַוֶּה'** לשון חיבור ו**'צוותא'**, היינו לעשות 'שלום־בית' - הן בבית האדם בין איש לאשתו, והן בין נשמות ישראל להקב"ה.

והציווי הראשון הוא: "**וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ**", כי זה כל העניין של 'זמן זית זך' שהוא כדי להדליק את המנורה, וכל העניין של שלום־בית הוא '**אור**', וכדאיתא במסכת שבת (דף כג.) גבי נר שבת, שהוא ענין של שלום־בית.

מובא ב'בעל הטורים' בתחילת הפרשה: "**תְּצַוֶּה**' בְּגִימַטְרִיָא '**נָשִׁים צִוָּה**', רָמֶז לְהַדְלָקַת הַנֵּר לְנָשִׁים חוֹבָה בְּשַׁבָּת'; שזהו הענין של "**וְאַתָּה תְּצַוֶּה**" - ענין של שלום־בית, וכל הענין של '**נר**' הוא ענין של שלום־בית, שצריכים להדליק נר בשבת, שזו המצוה של הדלקת נר - שיהיה אור, הן מצד הגברים והן מצד הנשים, שהן קיבלו את הציווי על זה, והטעם כי חַוָּה כבתה נרו של עולם בגרימת חטא עץ הדעת - שנתנה לאדם הראשון לאכול מעץ הדעת, על־כן היא קיבלה את הציווי של הדלקת הנר, והכל הוא ענין של שלום בבית, **והכל בכח הצדיק!** שזהו "**וְאַתָּה תְּצַוֶּה**" - הצדיק הוא '**מְצַוֶּה**', היינו '**מְאַחֵד**', ומה הוא מְצַוֶּה וּמְאַחֵד? את "**וְאַתָּה**" - גימטריא "**בַּיִת**", שיהיה שם "**שֶׁמֶן זַיִת זָךְ**" - שיהיה אור בבית הזה!

וממשיך הפסוק: "**כָּתִית לַמָּאוֹר**" - ובכל שנה היה רגיל מוהרא"ש הקדוש לומר בזה[ז], שהנה '**כָּתִית**' הוא ענין של **כתיתה** [כדברי רש"י, שכותתין את הזיתים להוציא מהם שמן], והלימוד ב'**כָּתִית לַמָּאוֹר**', שלפני שאדם זוכה להגיע "**לַמָּאוֹר**" - להגיע אל האור הגדול, שלא רק יאיר **לו** אלא גם יאיר **לאחרים** ['**מָאוֹר**' היינו שרוצה להאיר אחרים], שזו היתה המנורה בביהמ"ק - לא בשביל להאיר בביהמ"ק, וכדאיתא במדרש בפרשת השבוע (ילקוט שמעוני) שהקב"ה אומר: '**וְכִי לְאוֹרָהּ אֲנִי צָרִיךְ?**' - אלא '**אֲנִי מְצַוֶּה זֹאת כְּדֵי שֶׁיֵּאָיר לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ!**'. ואמנם מדליקין אותה בתוך ביהמ"ק, אבל חלונות ביהמ"ק היו צרים מבפנים ורחבים מבחוץ - כדי שיצא משם אור לכל העולם כולו; זה הענין של '**מָאוֹר**', אבל ההקדמה לזה הוא '**כָּתִית**', שזה סובב על כל מה שעובר על האדם בחייו, ואם יהיה חזק - יזכה '**לַמָּאוֹר**'!

'בעל הטורים' מביא, שבמילה '**כָּתִית**' מרומזים השנים שבהן היה ביהמ"ק עומד על תילו, כי בית ראשון היה ארבע-מאות-ועשר שנים - שזה **ת"י**, ובית שני היה ארבע-מאות-ועשרים שנה - שזה **ת"כ**, ויחדיו יוצא צירוף של '**כָּתִית**', כי ע"י החורבן התקיים ענין של '**כָּתִית**', אבל כל זה הוא הכנה '**לַמָּאוֹר**' - שיבוא בקרוב משיח צדקנו, ויתגלה האור הגדול, ויתברר למפרע שכל היה הכנה אל האור הגדול הזה, ויתקיים "**וְנֶהֱפוֹךְ הוּא**", והכל בכח הצדיקים שמוסרים נפשם לעשות שלום בבתי ישראל ובין ישראל לאביהם

ז. בעזרת השם יתברך, בשעה טובה ומוצלחת, בימים אלו הולך אל הדפוס הספר 'שיחות מוהרא"ש' על התורה, שהן השיחות שמוהרא"ש היה מדבר בכלליות על ענייני פרשיות התורה - כל פרשה עם העניינים השייכים לה.

שבשמים, ועי"ז הכל יתהפך לטובה, וה'**כְּתִית**' יהפוך '**לַמָּאוֹר**'! **אדם צריך כזאת התחזקות גדולה בשעה שעובר עליו, והוא מרגיש ממש שמכתתים אותו!**

חכמינו הקדושים אומרים (ברכות סג:) על הפסוק (דברים כז, ט) "**הַסְכֵּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם לַה' אֱלֹקֶיךָ**" - '**הַסְכֵּת**' לשון '**כתיתה**'[ח], ובזה מונח אותו גילוי האמור: הנה עובר על האדם ענין של '**הַסְכֵּת**' - ענין של '**כתיתה**', אבל אם יחזיק מעמד, יזכה שיתקיים '**הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיֵיתָ לְעָם לַה' אֱלֹקֶיךָ**' - שזוכה להתקרבות אמיתית להקב"ה!

זהו "**כָּתִית לַמָּאוֹר**" - שאת זה הצדיק עושה בשבילנו, והוא מוכן למסור נפשו, שיתקיים "וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא", בעבור נשמות ישראל.

ומובא בתיקוני זוהר (דף נד:), שבקשתו של משה רבינו "**מְחֵנִי נָא**" היתה בכדי שלא יהיה כדוגמת נח הצדיק[ט], שאמנם הוא "צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו" (בראשית ו, ט), אבל הוא לא פעל להציל את הדור שלו... הוא הציל את עצמו עם ילדיו, וכן בעלי-החיים שהיו בתיבה, וכל העולם נמחה לגמרי... ואח"כ כשהוא יצא מהתיבה הוא בכה מאד, והקב"ה אמר לו 'עכשיו אתה בוכה?'... וזה לא סותר שהוא היה "צַדִּיק תָּמִים", אבל לא פעל בשביל אנשי דורו, ומשה רבינו אמר 'אינני רוצה להיות כך!'... ואכן היה את חטא העגל, אבל משה רבינו מוסר נפשו - "**אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם**" ואתה מוחל, בסדר, אבל "**וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא**"...

וזה מרומז בתוך תיבת "**מְחֵנִי** נָא" אותיות **מֵ"י נ"ח**, שמשה רבינו אמר: '**אינני רוצה להיות כמו נח; רבש"ע, אתה מוכרח למחול לעם ישראל!**'... - והיכן שמו של הצדיק בזה?... **אל תזכיר אותי!**

זהו: "**וְאַתָּה תְּצַוֶּה**" - תאחד ותצווה אותם על הנרות, וכדברי 'בעל הטורים': **על נרות שבת**; וכן "**וְאַתָּה הַקְרֵב אֵלֶיךָ אֶת אַהֲרֹן אָחִיךָ**" - שהוא הכהן הגדול, ומי זה אהרן הכהן? הוא '**עושה שלום**'! הוא מקבל בגדי כבוד כדי שכולם יתרשמו ממנו ויראו איזה צדיק, איזה פאר!

ומה אהרן הכהן עושה? מוהרא"ש היה רגיל לומר: **רואים שאהרן הכהן רץ עם בגדי הכהונה, כי יש זוג שצריכים לעשות ביניהם שלום! הוא רץ עם המעיל, החושן, האפוד וכו', כי הוא צריך לעשות 'שלום-בית'!**

ח. בגמרא שם זה מדובר על תלמידי חכמינו שמכתתים רגליהם ללכת ממקום למקום לגלות לימוד התורה ולעורר בני אדם בתשובה וכו'.

ט. זו הלשון שם בתיקוני זוהר: 'אָמַר מֹשֶׁה, וְכִי יְמִרוּן בְּנֵי עָלְמָא דְּאִנָּא כְּנֹחַ דְּלָא בָּעָא רַחֲמֵי עַל דָּרֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא מָסַר גַּרְמֵיהּ עֲלַיְיהוּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב: "וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא" [אָמַר מֹשֶׁה: וְכִי יָפֶה הוּא שֶׁיֹּאמְרוּ בְּנֵי הָעוֹלָם, שֶׁאֲנִי כְּנֹחַ שֶׁלֹּא בִּקֵּשׁ רַחֲמִים עַל דּוֹרוֹ?! בְּאוֹתוֹ זְמַן מָסַר מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹ וְנַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם, וְאָמַר: "וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא"].

זהו העניין של "**וְאַתָּה** הַקְרֵב אֵלֶיךָ אֶת אַהֲרֹן אָחִיךָ" - הקב"ה אומר למשה רבינו 'תקרב את אחיך אהרן הכהן', כי הוא הדוגמא לשלום-בית, הוא '**אוֹהֵב שָׁלוֹם וְרוֹדֵף שָׁלוֹם**', שזוהי העבודה של הצדיק.

והפעם השלישית שכתוב '**וְאַתָּה**' היא: "**וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב אֲשֶׁר מִלֵּאתִיו רוּחַ חָכְמָה**" - הצדיק מדבר לעם ישראל - '**חַכְמֵי לֵב**', שהם אלו שעשו את בגדי הכהונה [הכהנים לבשו את הבגדים, אבל לא הכינו אותם... צריך מישהו שיתפור את הבגדים, וזו היתה עבודתם של '**חַכְמֵי לֵב**' - בצלאל וכל העוסקים במלאכה, כל מי שרוצה להצטרף למלאכת הקודש]. '**וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב**' הצדיק מדבר לכל '**חַכְמֵי לֵב**' - היינו לכל אחד ואחד מאיתנו, לחזק אותנו: תהיה '**חַכְמֵי לֵב**' - תהיה **חכם**! תתבונן שאתה יכול ללמוד תורה, אתה יכול לבנות **בי"ת**, בכוחך לבנות את הבית שלך - להתחתן ולבנות בית נאמן בישראל! **על הכל הצדיק מחזק אותנו!**

זהו הקשר בין **מגילת אסתר** ל**פרשת תצוה**, שבפרשת תצוה לא מוזכר שמו של משה רבינו, ובמגילת אסתר לא מוזכר שמו של הקב"ה, והכל כדי לגלות שמתחת להכל הצדיק איתנו! הוא מחזק אותנו בכל העניינים, הוא מלמד אותנו איך להיות חזקים, איך ללחום עם עמלק, איך לקיים פקודת משה רבינו ליהושע בן נון: "**וְצֵא הִלָּחֵם בַּעֲמָלֵק**" - תמחוק אותו!

ועי"ז יתקיים הפסוק "**וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים**" - ע"י שיהיו '**נִזְכָּרִים**', שנקיים **זכירת מחיית עמלק** - נזכור שצריכים להישמר מעמלק ולמחוק את שמו, עי"ז יהיו '**וְנַעֲשִׂים**' - יהיו ימי פורים הקדושים, שבהם יהיו ישועות נפלאות לעם ישראל, והישועה הכי גדולה והנחמה הכי גדולה שמשיח צדקנו יבוא ויתגלה בכל העולם כולו בעזרת השם יתברך, ותהא הגאולה השלימה!

breslev.shely@gmail.com